

Faun Naturforvaltning AS
Fyresdal Næringsshage
3870 Fyresdal

Tlf. 35 06 77 00
Fax. 35 06 77 09

www.fnat.no
post@fnat.no

Aldersregistrering og bestandsvurdering for elg i Sør-Aurdal etter jakta 2006

Oppdragsgiver:
Sør-Aurdal kommune

VILTFORVALTNING

FISKEFORVALTNING

KONSEKVENSGREIING

LANDBRUK OG NÆRING

Lars Erik Gangsei

Forord

Undertegnende vil på vegne av Faun Naturforvaltning AS takke for oppdraget med å gjennomføre aldersregistrering og bestandsvurdering av elg i Sør-Aurdal etter jakta 2006.

Vi håper rapporten er til nytte i forvaltningen av elg i Sør-Aurdal. Vi takker med dette jegerne for et plettfritt innsamla tannmateriale.

Fyresdal 28.02.2007

Lars Erik Gangsei

Forsidefoto: Dag Arild Klæboe ("Trønderkongen").

Faun rapport 013-2007:

Tittel:	Aldersregistrering og bestandsvurdering for elg i Sør-Aurdal etter jakta 2006
Forfatter:	Lars Erik Gangsei
Tilgjengelighet:	Fritt
Oppdragsgiver:	Sør-Aurdal kommune
Prosjektleder:	Lars Erik Gangsei
Prosjektstart:	01.12.2006
Prosjektslutt:	01.03.2007
Referat:	Aldersregistrering av skutte elg i Sør-Aurdal 2006 er gjennomført. Det er gjort beregninger av utviklinga i tetthet, produksjon og struktur i elgbestanden for perioden 1988-2006(07). Elgtettheten etter jakta 2006 er beregna til ca. 650 elg, i overkant av 0,7 elg per km ² . Den individuelle produksjonsevnen ser ut til å være økende. Sammen med beitetakseringer som indikerer lavt beitepress betyr dette at man trolig kan øke elgtettheten noe uten at elgens kondisjon blir skadelidende.
Sammendrag:	Norsk
Dato:	28.02.2007
Tal sider:	22 + vedlegg

Kontaktopplysninger Faun Naturforvaltning AS:

Post:	Fyresdal Næringshage 3870 FYRES DAL
Internet:	www.fnat.no
Epost:	post@fnat.no
Telefon:	35 06 77 00
Telefax:	35 06 77 09

Kontaktopplysninger forfatter:

Navn:	Lars Erik Gangsei
Epost:	leg@fnat.no
Telefon:	35 06 77 01
Telefax:	35 06 77 09

Innhold

Sammendrag.....	4
Materiale og metode.....	5
Materiale.....	5
Metode.....	5
Resultat.....	7
Hovedtall for de skutte elgene 2006.....	7
Vekt- og gevirutvikling med alder	8
Elgtetthet, kjønnsforhold m.m.....	11
Kondisjon	14
Produksjon.....	17
Jaktuttak 2007	19
Diskusjon.....	20
Konklusjon	21
Vedlegg	22

Sammendrag

Elgtettheten i Sør-Aurdal hadde en topp midt på 90 tallet. Etter dette er elgtettheten redusert jevnt og trutt til en vintertetthet godt under 1 elg per km² i 2006. Det er beregna å være ca. 650 elg etter jakt i Sør-Aurdal 2006.

De reduserte jaktuttaka i 2005 og 2006 har trolig ført til at elgtettheten øker marginalt igjen. Ut fra beitetakseringer og kondisjonsutvikling ser det ut til å være rom for en liten økning i elgtetthet uten at dette vil få negative følger for elgen sin produksjonsevne. For å stabilisere elgtettheten i 2007 må man trolig felle rundt 200 elg, avhengig av avskytningsprofil.

Den individuelle produksjonsevna, målt i form av kalv- og ungdyrvekter, samt kalvrate (r) hos elgen i Sør-Aurdal synes å være i forbedring. Selv om der var en liten tilbakegang i kalvratene fra 2005 til 2006 synes det som om slaktevektene hos kalvene og ungdyra er økt noe (opp mot 65 kg og noe over 130 kg i snitt). Kalvraten synes også å være økt til over 0,6 og tvillingraten til rundt 15 % etter å ha ligget lavere i perioden rundt årtusenskiftet. Disse konklusjonene støttes av at trendene i nabokommunene Ringerike og Søndre Land er sammenfallende.

Som vist tidligere år blir det bekrefta at oksene har en utholdende vekst opp til 6-7 års alder både med hensyn til gevirstørrelse og vekt. Av 644 eldre okser med kjent vekt som vi har aldersregistrert i 2006 er der 4 stk over 300 kg slaktevekt. To av disse ble skutt i Sør-Aurdal! (En i Søndre Land og en i Sigdal).

Kyrne stagnerer ved 3 års alder med hensyn til vektutvikling. De skutte eldre kyrne var tyngre i 2006 enn tidligere år. 176 kg i snitt mot rundt 165 kg i de tidligere åra. Man må anta at dette skyldes en reell økning i kyrne sin slaktevekt.

Produksjonen av elgkjøtt er avhengig av flere faktorer. Elgtettheten er selvsagt det viktigste, men de ulike kjønns- og aldersklassene har også ulik produksjonsevne. Kalver er den typen dyr som produserer mest kjøtt per individ, noe som blir enda tydeligere dersom man ser i forhold til fôrforbruk. Kuer produserer også bra med kjøtt, mens okser er de dårligste kjøttprodusentene.

Fra Sør-Aurdal kommune (Klæboe) har vi fått antyda at det er aktuelt å legge opp til en avskytningsstrategi med fokus på å spare kalv i 2007. Dette vil også føre til at kalvførende kyr blir "freda". For å øke elgtettheten, ved at kalvproduksjonsdyra i stor grad overlever, samtidig med at man legger press på de minst produktive gruppene (kyr uten kalv) er dette en god strategi. Kjøttutbyttet vil og bli bra. Utbyttet i form av antall elg blir derimot noe mindre enn om man legger opp til uttak av kalv.

Ut fra de faktorene som "peker oppover" kan man håpe at også kalvraten øker til over 0,7 kalv per ku i 2007!

Materiale og metode

Materiale

Aldersregistrering

Aldersregistreringa skjer ved hjelp av tannsnitt. Som en del av kvalitetssikringa har vi ved Faun laget en egen prosedyre for aldersregistrering av hjortevilttenner. Kalken i de innsamlede tennene blir fjerna ved å sette tennene i 5 % saltsyre (HCl). Tennene blir da myke. For å fjerne syrerester fra tennene blir de satt i rennende vann minst 1 døgn.

Det blir så tatt snitt (tykkelse mindre enn 40 tusendels millimeter) på langs av tanna fra nederst på tannrota og ca 1/3 opp på tannhalsen. Emaljen blir ikke brukt. Snitta blir farga i Hematoxylin (et fargestoff), lagt på objektglass og alderen blir avlest under lupe. Man kan da lese av ”åringer” i kalklaget.

Alle objektglass blir tatt vare på og registreringene fra tannkonvoluttene blir lagt inn i en egen tabell (jamfør vedlegg over alderer).

Aldersregistreringer frå 2003 og frem til 2006 ligger til grunn for alle beregningene.

Sett elg

Data fra sett og felt elg er benytta. Data fra 2006 er oversendt fra Sør-Aurdal kommune.

Metode

Kohortsanalyse

Det vises til fjorårets rapport¹ for en noe grundigere forklaring.

Konfidensintervall

I flere av figurene blir det benyttet konfidensintervall. Under gitte forutsetninger (ikke alltid oppfylt!) viser disse intervalla yttergrensene hvor man med 95 % sikkerhet vet at den reelle verdien befinner seg innom. Det større antall observasjoner som ligger bak, de smalere blir konfidensintervalla. Konfidensintervalla viser også at ved kohortsanalyser er man mest usikker på beregningene for siste år. Dette er helt naturlig siden en stor del av elgbestanden fremdeles er i live.

Produksjon

Siden vi har vekter og alder for de enkelte felte dyr de ulike åra kan vi beregne forventet vekt (”gjennomsnittsvekt”) og vektvarians for de ulike aldersklassene de ulike åra. Kohortanalysen gir grunnlag for å beregne antall dyr til stede i de ulike aldersklassene de ulike åra. Ved å multiplisere antall dyr med forventet individuell vekt for alle aldersklasser de enkelte åra finner man den totale ”kjøttvekt”. Produksjonen fra et år til det neste kan man så beregne som differansen mellom ”total kjøttvekt før jakt neste år” og ”total kjøttvekt dette år”.

¹ Gangsei, L.E. 2006. Bestandsvurdering for elg i Sør-Aurdal etter jakta 2005. Faun rapport 017/2006. Faun Naturforvaltning AS, 3870 Fyresdal. 19s.

Vi har brukt samme prinsippet og beregna den totale produksjonen for kalver, kyr og okser. For kalver er produksjonen lik differansen mellom "vekt av åringene neste år, før jakt" og "vekt av kalvene i år, etter jakt". For okser er produksjonen lik differansen mellom "vekt av okser 2,5 år + neste år, før jakt" og "vekt av okser 1,5 år + i år, dette år". For kyr brukes samme prinsipp som for okser, i tillegg legges den totale vekta av "kalver før jakt, neste år" til kyrnes produksjon.

Resultat

Hovedtall for de skutte elgene 2006

Tabell 1: Hovedresultat for okser skutt 2006:

Alder	Tal dyr	Snittvekt ²
0,5	22	65
1,5	24	135
2,5	8	159
3,5	12	205
4,5	5	224
5,5	4	222
6,5	3	204
7,5+	7	262
Mangl. tenner	1	

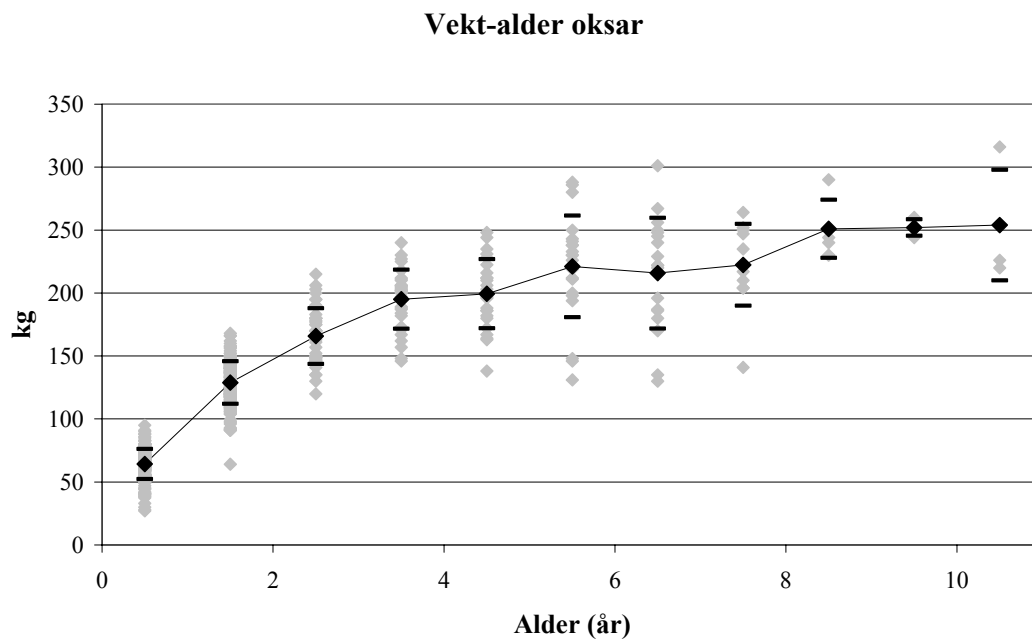
Tabell 2: Hovedresultat for kyr skutt 2006

Alder	Tal dyr	Snittvekt
0,5	15	60
1,5	12	123
2,5	4	164
3,5	6	178
4,5	3	178
5,5	1	190
6,5	2	181
7,5+	14	177
Mangl. tenner	1	

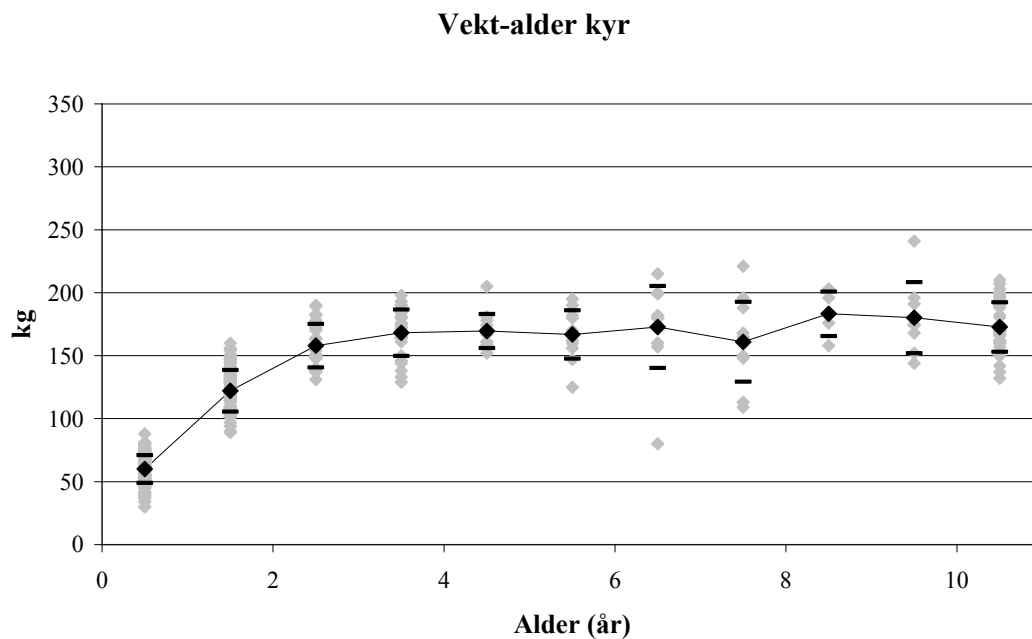
I alt ble det skutt 144 elg, 86 okser (inklusive 22 kalver) og 58 kyr (inkludert 15 kalv).

² Bare dyr med veid vekt er tatt med

Vekt- og gevirutvikling med alder

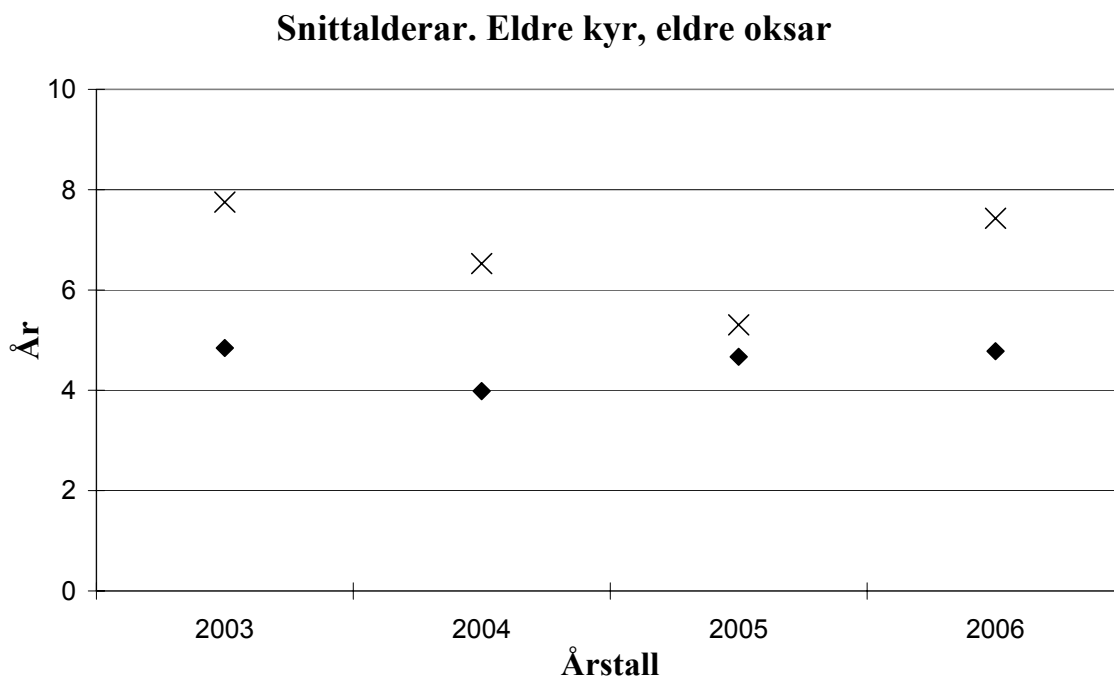
Figur 1: Vekt i forhold til alder for okser skutt i Sør-Aurdal i perioden 2003-2006 ($n = 544$). Gjennomsnittstall med svarte "ruter" og enkeltobservasjoner med grått. +/- et standardavvik med svarte streker.

Figur 2: Vekt i forhold til alder for kyr skutt i Sør-Aurdal i perioden 2003-2006 ($n = 414$). Gjennomsnittstall med svarte "ruter" og enkeltobservasjoner med grått. +/- et standardavvik med svarte streker.

Figur 3: Gjennomsnittlig antall tagger i forhold til alder for elg skutt i Sør-Aurdal i perioden 2003-2006 med svart heltrukket linje og svarte ruter (n=222). +/- et standardavvik er vist med grå streker.

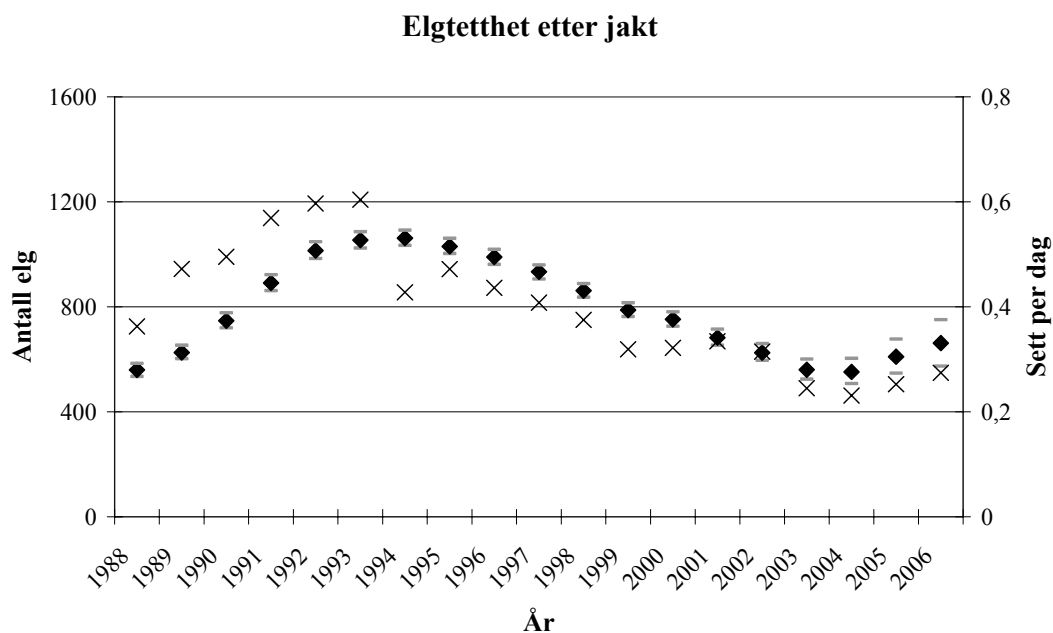

Figur 4: Gjennomsnittsalder for felte kyr (kryss, n = 152) og okser (ruter, n = 170) minst 2 år gamle felt i Sør-Aurdal i perioden 2003-06.

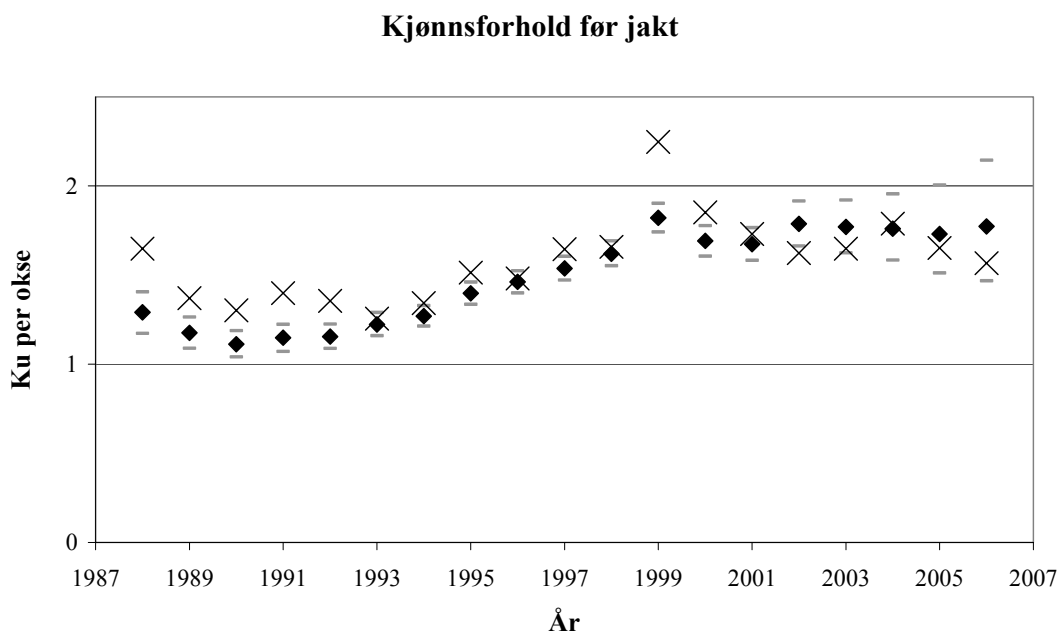
Figur 1-3 viser at oksene vokser til minst 6 års alder, mens kyrnes vekst stagnerer ved tre års alder. Av 644 eldre okser med kjent vekt som vi har aldersregistrert i 2006 er der 4 stk over 300 kg slaktevekt. To av disse ble skutt i Sør-Aurdal! (En i Søndre Land og en i Sigdal). Det ser, i motsetning til i mange andre områder, ut til at oksene fremdeles har en ”utholdende” vekst i Sør-Aurdal og virkelig kan bli tunge. Dette kjenner man igjen fra Ringerike og Søndre Land.

De eldre kyrne var tyngre i 2006 enn tidligere år. 176 kg i snitt mot rundt 165 kg i de tidligere åra. Den samme trenden såg man på Ringerike i 2006. Man må anta at dette skyldes en reell økning i kyrne sin slaktevekt. Det er lite sannsynlig at jegerne kan selekttere kyrne etter vekt. Man ser også at gjennomsnittsalderen til de felte kyrne økte i Sør-Aurdal i 2006.

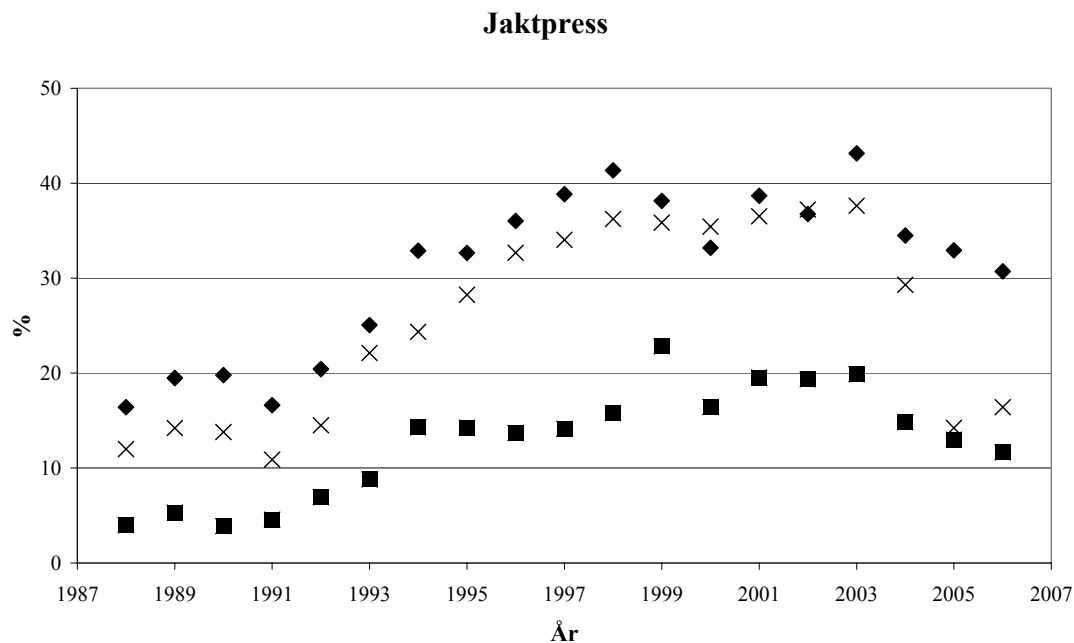
Elgtetthet, kjønnsforhold m.m.

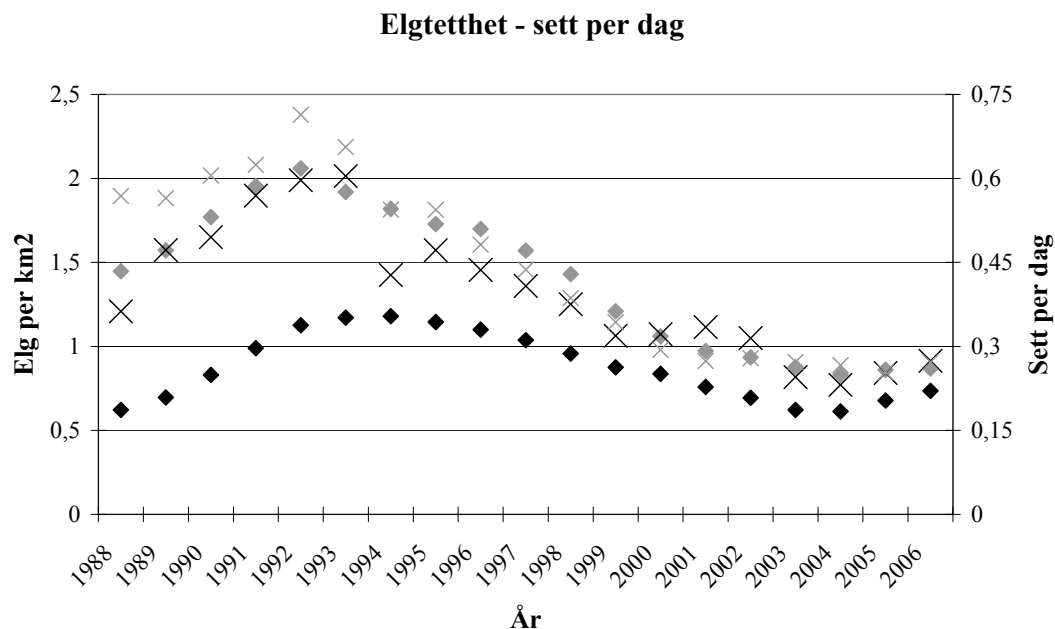
Figur 5: Beregna elgtetthet etter jakt med svarte ruter og 95 % konfidensintervall med grå strek. Sett per dag med kryss.

Figur 6: Beregna kjønnsforhold før jakt med svarte ruter og 95 % konfidensintervall med grå strek. Ku per okse fra sett elg med kryss.

Figur 7: Beregna andel av oksene (ruter), kalvene (kryss) og kyrne (firkanter) som ble skutt i løpet av jakta for perioden 1988-2006 i Sør-Aurdal.

Figur 8: Beregna elgtetthet per km² tellende elgareal for Sør-Aurdal og Ringerike med "ruter" og sett elg per dag med kryss i perioden 1988-2006. Sør- Aurdal med svart, Ringerike med grått.

Beregningene av elgtetthet og kjønnsforhold er svært like beregningene fra i fjor. Det beregna kjønnsforholdet i bestanden før jakt stemmer bedre med kjønnsforholdet i "sett elg" enn det beregna kjønnsforholdet etter jakt. Det ser både fra beregningene og fra "sett per dag" ut til å være en liten økning i elgtettheten.

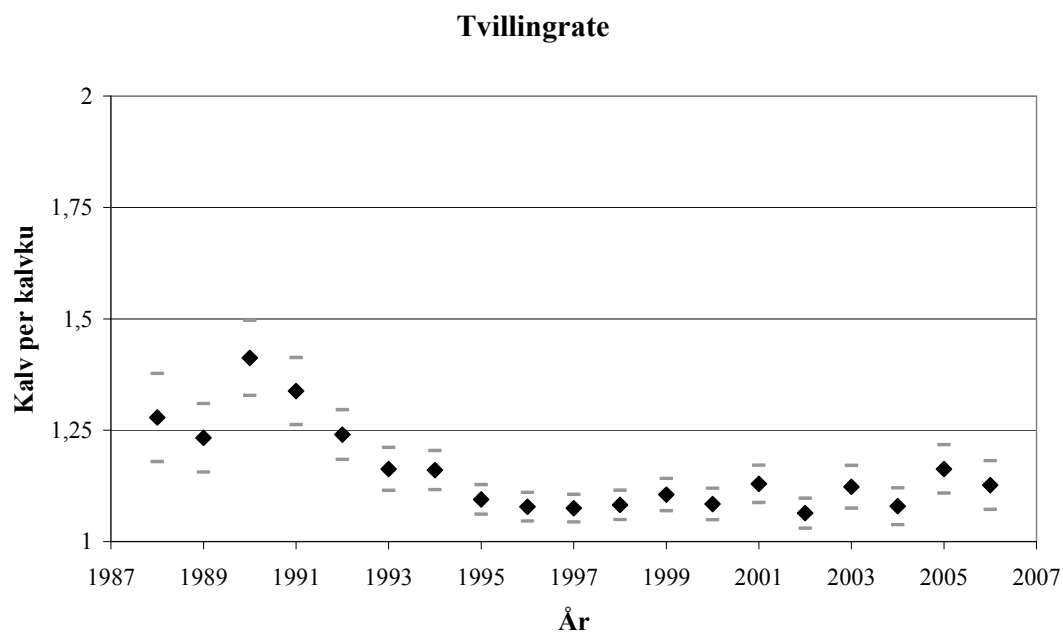
Når man ser på figur 8 ser man at Ringerike og Sør-Aurdal har hatt nesten identisk utvikling i "sett per dag". Tettheten ser alltid ut til å ha vært høyere på Ringerike. Tellende elgareal på Ringerike er 1211 km² mot 900 km² i Sør-Aurdal. Figur 8 kan indikere at elgtettheten midt på 90-tallet var noe høyere i Sør-Aurdal enn det kohortsanalysa viser. Dette kan skyldes at man bare har data fra og med 2003 i Sør-Aurdal, og at beregningene bakover i tid dermed blir mer usikre.

Selv om arealet i Sør-Aurdal er 75 % av arealet på Ringerike har antall felte elg ligget under 50 % med unntak av åra 2002-04, noe som også indikerer at der har vært forskjell i elgtetthet. Trolig er der noe mer "skrint" areal i Sør-Aurdal sammenligna med Ringerike, slik at en forskjell i denne størrelsesorden med hensyn til elgtetthet er naturlig.

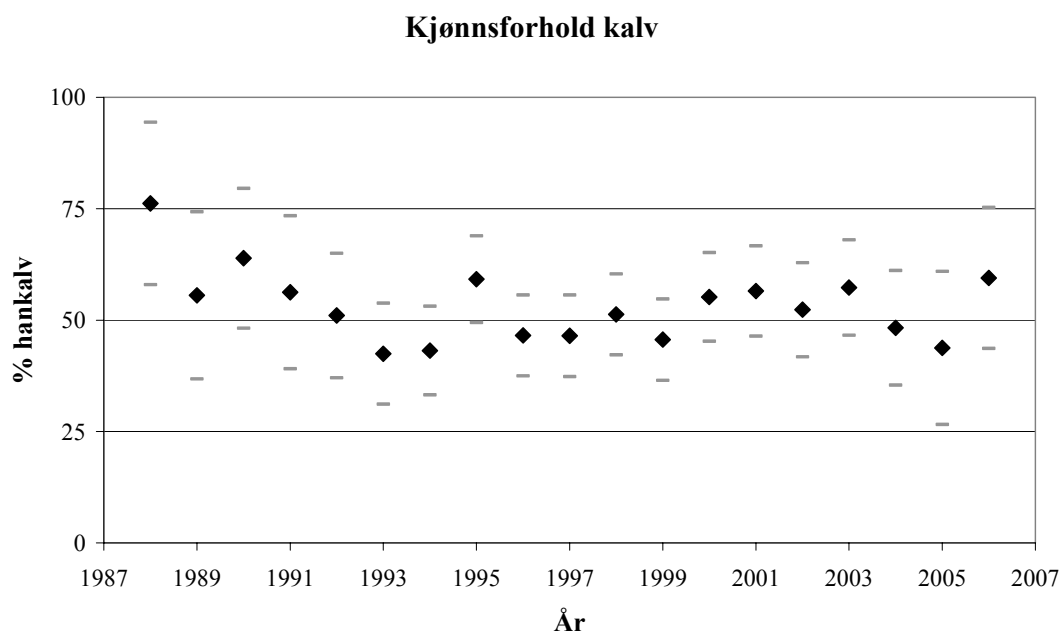
Per 2006 ser der ut til å være i overkant av 1,5 ku per okse i bestanden. Kjønnsforholdet ser ut til å være stabilt. Man merker seg også (figur 10) at hannkalvandelen var høy igjen i 2006. Jaktpresset på okser er fremdeles høyt i forhold til på kyrne. Men dersom det totale jaktpresset synker, elgtettheten øker igjen, samtidig med at der blir født overvekt av hannkalv er det sannsynlig at kjønnsforholdet i elgbestanden vil bli jevnere. Dette har man blant annet sett på Ringerike.

Jaktpresset ser ut til å være redusert de siste åra (figur 7). Dette skyldes først og fremst at antall jegerdagsverk er redusert. I 1999 var man oppe i 4050 jegerdagsverk. I 2006 var dette redusert til 2500 jegerdagsverk. Det er antall jaktdager som har endret seg mest tydelig i 2006. Ut fra "skutt av sett indekser" ser det ut som jegerne fremdeles er omtrent like "hissige på avtrekkeren". Ca. 30 % av de sette oksene blir skutt, 15 % av de sette kyrne og 20 % av de sette kalvene. Dette ligger på nivå med tidligere år med unntak for kalvene hvor jaktpresset er redusert i 2005 og 2006.

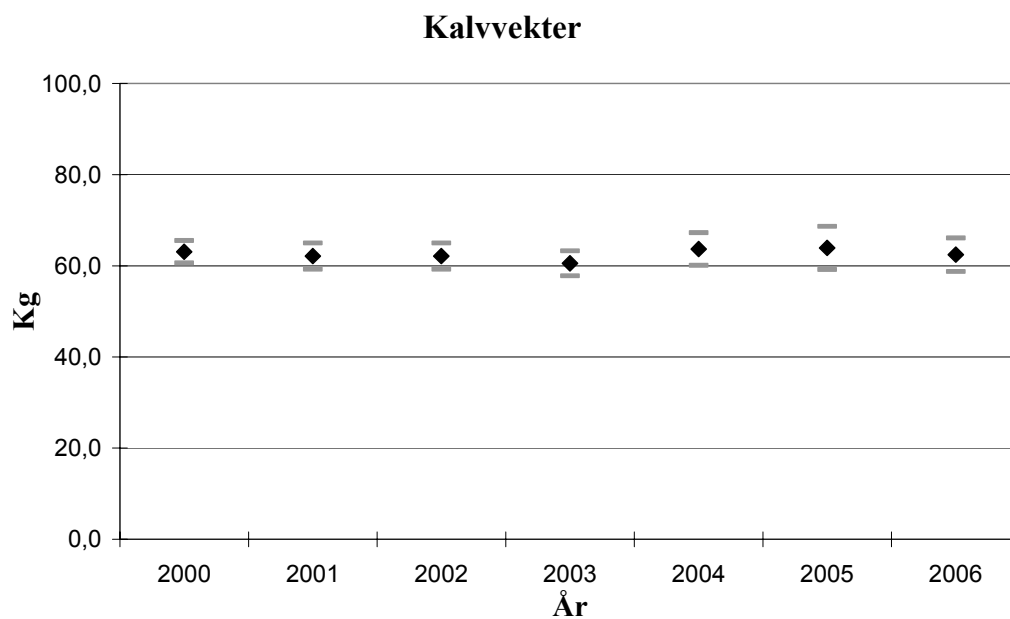
Kondisjon

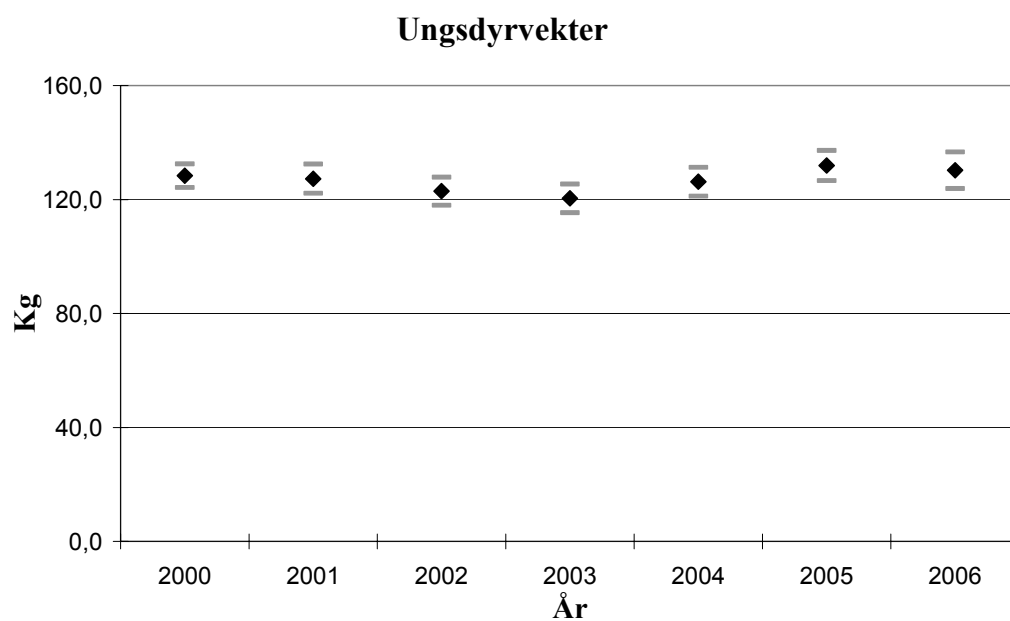
Figur 9: Kalv per kalvku/ tvillingrate fra sett elg i Sør-Aurdal i perioden 1988-2006. 95 % konfidensintervall med grå streker.

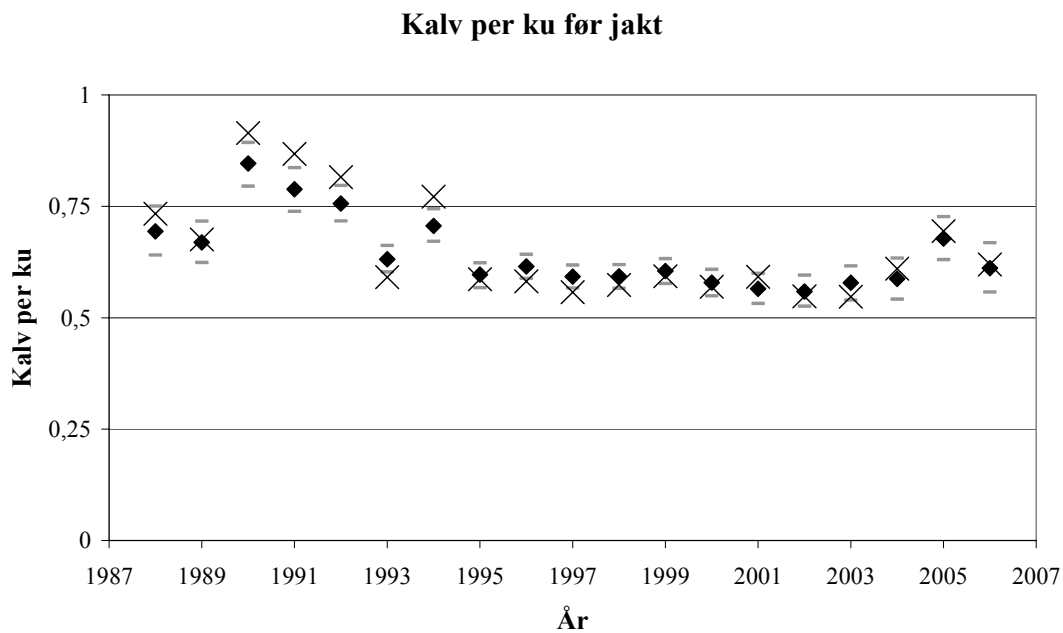
Figur 10: Kjønnsforhold blant kalvene i Sør-Aurdal i perioden 1988-2006. 95 % konfidensintervall med grå streker.

Figur 11: Gjennomsnittsveker for kalver med 95 % konfidensintervall ($n = 374$) i Sør-Aurdal i perioden 2000-2006.

Figur 12: Gjennomsnittsveker for ungdyr med 95 % konfidensintervall ($n = 280$) i Sør-Aurdal i perioden 2000-06.

Figur 13: Kalv per ku før jakt etter beregningene (svarte ruter) med 95 % konfidensintervall og kalv per ku fra sett elg (kryss).

I 2005 økte kalvratene, både kalv per ku og kalv per kalvku i Sør-Aurdal. Vi trodde, noe som også ble gitt uttrykk for i fjorårets rapport³, at fremgangen skulle fortsette i 2006. Det har den ikke gjort. Slaktevektene har vært stabile, mens kalvraten er gått noe ned igjen. Sett under ett er tilbakegangen liten og man kan si at nivået ligger på ca. samme nivå som i 2005. Man skal merke seg at 2005 var et "bra år" mange steder med hensyn til slaktevekter og produksjon.

Man legger også merke til at det igjen blir født ei overvekt av hannkalver. I områder som "sliter" med kondisjonen, for eksempel Telemark og Agderfylka, blir det født overvekt av hokalver. Tallmaterialet det enkelte år i Sør-Aurdal er lite, men trenden går igjen blant annet på Ringerike.

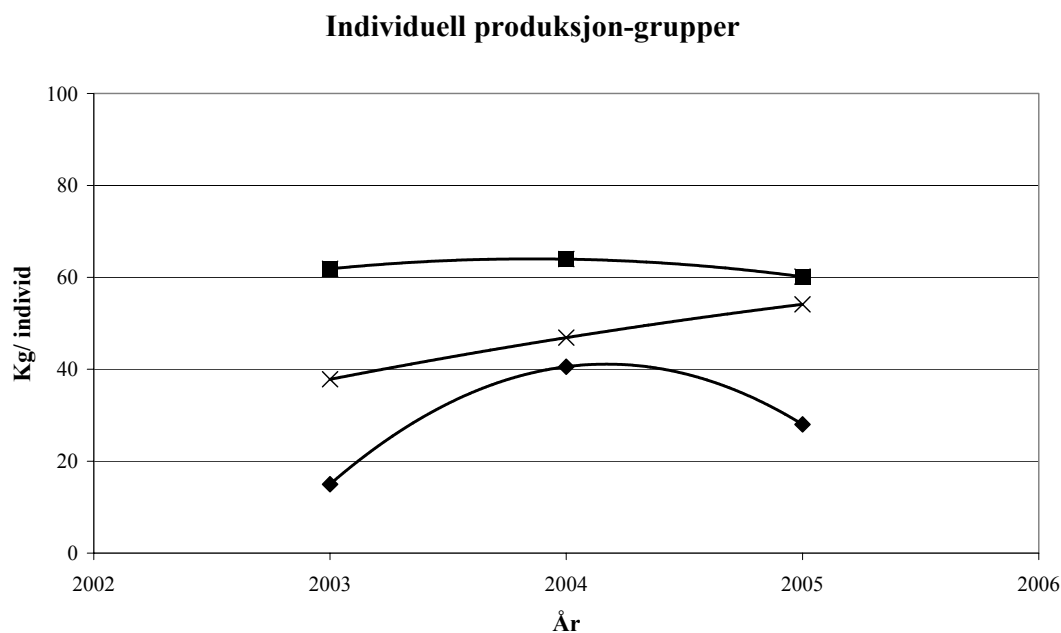
Kalvraten i 2005 og 2006 kan ha blitt noe påvirket av et lavere jaktpress på kalvene. Likevel ser det ut til å være en langsom trend i retning av at slaktevekter og kalvvekter øker. Dette er trender man ser både på Ringerike, i Søndre Land og i Sør-Aurdal.

I disse områdene har gjennomsnittlige kalvvekter økt fra drøye 60 kg, til i overkant av 65 kg, ungdyrvekter fra litt under 130 kg til opp mot 135 kg, kalv per ku fra rundt 0,55 til rundt 0,65 og tvillingraten fra under 10 % til i overkant av 15 %. Dette har skjedd ved tetthets reduksjoner til nivå under 1 elg per km² etter jakt. Dette tilsvarer rundt 0,25 elg sett per jegerdag i alle kommunene. Man kan også merke seg at slaktevektene til de eldre kyrne økte betydelig både i Sør-Aurdal, på Ringerike og i Søndre Land (mindre markert då kyrne her har vært tynge) i 2006.

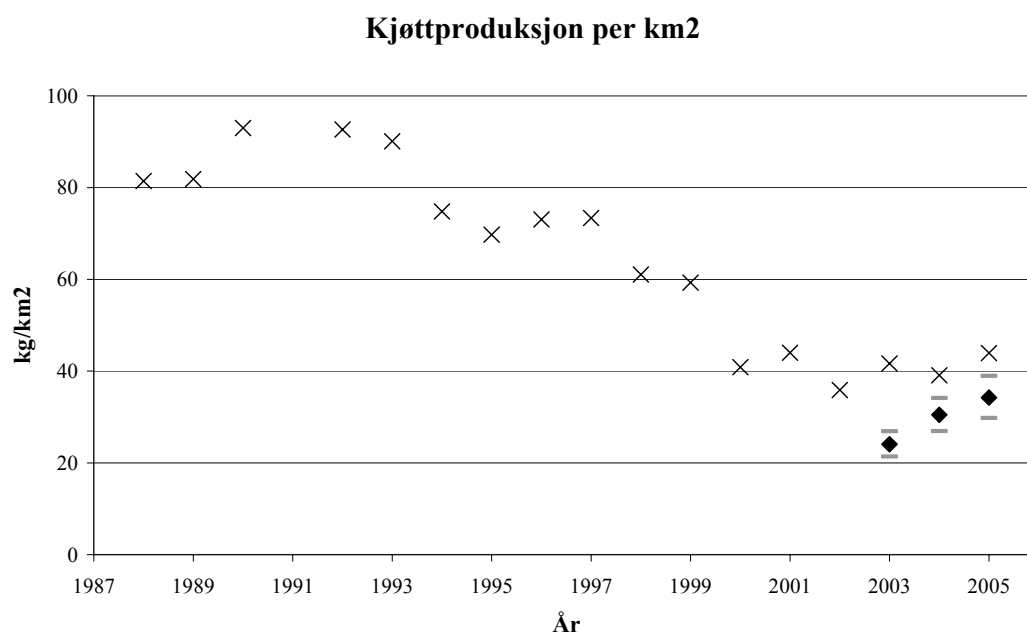
Siden trendene ser ut til å være felles for dette området finner vi det sannsynlig at elgens (individuelle) produksjonsevne er økende, til tross for et lite steg tilbake i Sør-Aurdal i 2006.

³ Gangsei, L.E. 2006. Bestandsvurdering for elg i Sør-Aurdal etterjakta 2005. Faun Rapport 17/ 2006. Faun Naturforvaltning AS, 3870 Fyresdal. 19s.

Produksjon

Figur 14: Beregna gjennomsnittlig kjøttproduksjon per individ fra jaktslutt til jaktstart "neste år". Kalv (firkant), kyr (kryss) og okser (ruter) i perioden 2003-05 i Sør-Aurdal.

Figur 15: Beregna kjøttproduksjon per km² (regna med 900 km² tellende elgareal) med 95 % konfidensintervall for perioden 2003 til 05 i Sør-Aurdal (svarte "ruter", grå streker viser 95 % konfidensintervall). Samme utregning for Ringerike i perioden 1988-2005 med kryss.

Figur 14 viser at som "kjøttprodusent" er kalver den aldersklassa som er best, mens kyr er bedre enn okser. Dette kommer selvsagt av at kyr får kalver. I utregninga har ikke oksene fått noe av "æren" for kalvkjøttet, ei lita forenkling! Det må som kjent også okser til for at kalver skal bli født!

I Sør-Aurdal er der relativt liten forskjell i produksjonsevne i åra hvor vi kjenner slaktevekene til de ulike aldersgruppene (2003-06) og kan gjøre beregningene. På Ringerike, hvor tilsvarende tallmateriale strekker seg tilbake til 1988 ser man at kalvene sin kjøttproduksjon, dvs. fra kalv til åring, er relativt konstant. Kuene sin produksjonsevne er mye mer varierende. Kuene sin produksjonsevne er selvsagt mye avhengig av kalvraten. Når kalvraten varierer, varierer også kuene sin produksjonsevne betydelig. I Sør-Aurdal har kalvraten endra seg betydelig, jamfør figur 13.

På Ringerike⁴ gjorde vi et forsøk på å beregne kjøttproduksjonen til kalver, kyr og okser i forhold til "metabolsk vekt". Variasjoner i den metabolske vekta skal, teoretisk, være proporsjonale med variasjoner i energiforbruk/ fôrforbruk. Ut fra disse beregningene såg man at kalver var omtrent dobbelt så effektive kjøttprodusenter som kyr, som igjen var nær dobbelt så effektive som okser, sett i forhold til metabolsk vekt. Forholdet er skeivest i år med lave kalvrater. Følgen er at i bestander med lave kalvrater er det mest lønnsomt å spare kalv/ legge avskytningen på ungdyr/ eldre dyr.

I Sør-Aurdal har man lagt lavere jaktpress på kalvene i 2005 og 2006. Sett ut fra en tanke om å maksimere kjøttproduksjonen er dette en god strategi. Som gjort greie for i fjorårets rapport vil imidlertid et ønske om å skyte flest mulig dyr (ikke mest kjøtt) best bli ivaretatt ved å skyte mye kalv.

Figur 15 viser at produksjonen per arealenhet i hovedsak er avhengig av elgtettheten. Produksjonen både i Sør-Aurdal og Ringerike har imidlertid holdt seg stabil/ økt noe til tross for redusert tetthet. Dette skyldes økt individuell produksjon. På Ringerike er det vist at denne økningen kom en del år etter at tettheten var redusert.

⁴ Gangsei, L.E. 2007. Aldersregistrering og bestandsvurdering for elg på Ringereike etter jakta 2006. Faun Rapport 009-2007. 22s.

Jaktuttak 2007

Tabell 4: Minimums, "mest trolig" og maksimumsberegninger for antall elg fra og med før jakt 2006 til før jakt 2007. Jaktuttak 2007 som gir uendra bestand fra etter jakt 2006 til etter jakt 2007. Forutseningene er 5 % naturlig dødelighet og 0,65 kalv per ku i 2007.

		Før jakt 2006	Jaktuttak 2006	Etter jakt 2006	Før jakt 2007	Jaktuttak 2007*	Etter jakt 2007
Minimum	Kalv	194	37	157	223	65	157
	Okse	179	64	115	184	69	115
	Ku	325	43	282	343	61	282
	Totalt	698	144	554	749	195	554
Mest trolig	Kalv	226	37	189	260	71	189
	Okse	208	64	144	227	82	144
	Ku	369	43	326	399	73	326
	Totalt	803	144	659	885	227	659
Maks	Kalv	262	37	225	302	77	225
	Okse	241	64	177	275	98	177
	Ku	420	43	377	465	88	377
	Totalt	923	144	779	1042	263	779

Tabell 4 indikerer at et jaktuttak i 2007 som i 2006 vil føre til økt elgtetthet. Dersom man ønsker å stabilisere elgtettheten må man trolig opp i et uttak rundt 200 elg i 2007. Avskytningsprofilen har selvsagt også stor betydning for virkningene av ulike jaktuttak.

Diskusjon

Alt tyder på at aldersregistreringa og kohortanalysene gir et pålitelig grunnlag for å vurdere elgtetthet og struktur i elgbestanden. Sammenhengen mellom den beregna bestanden og sett per dag/ kjønnsforhold er bra.

Erfaringsmessig er det også slik at det ved kraftige tetthetsreduksjoner er noen områder som er tomme for elg, mens der fremdeles er brukbart med elg i andre områder. Så vidt vi har erfart er dette også tilfellet i Sør-Aurdal (Dag Klæboe pers. medd.). Det kan derfor være en viss fare for at det i områder hvor der er ”tynt” med elg ikke er jakta mye og at indeksen ”sett per dag” ligger litt høyere enn tettheten skulle tilsi for 2006.

Vi kjenner områda i Agder, Telemark, Buskerud og deler av Oppland relativt bra med hensyn til utviklinga i elgbestanden. Vi har ganske bra med data for området ”Randsfjord Vest”, bestående av Sør-Aurdal, Ringerike, deler av Søndre Land, Gran og Lunner. Elgbestanden her er kjennetegnet ved:

- Elgtettheten er kraftig redusert, til under 1 elg per km² etter jakt.
- Slaktevekter på kalv- og ungdyr er høye sammenlignet med alle andre områder vest for Mjøsa (som vi kjenner).
- Oksene vokser til gjennomsnittlige slaktevekter over 250 kg for de eldste aldersklassene.
- Kalvproduksjonen ser ut til å øke, dessverre langsomt.
- Gjennomsnittlig slaktevekt for eldre ku økte i 2006.

Det ser ut til at man ved å holde en elgtetthet under 1 elg per km² etter jakt, har begynt å få en del positive reaksjoner med hensyn til elgens individuelle produksjonsevne.

Beitetakseringer gjennomført i 2006⁵ viser at Sør-Aurdal har et lavt beitetrykk sammenlignet med andre områder i ValHal (hele eller deler av kommunene Flå, Sør-Aurdal, Nes, Nord-Aurdal, Gol, Vestre Slidre, Hemsedal og Vang). Sammenligna med andre områder, som Ringerike og Søndre Land er også beitepresset forholdsvis lavt, spesielt på de attraktive beiteartene rogn, osp og selje (ROS). Dette kan tyde på at der er rom for å øke elgtettheten i Sør-Aurdal noe.

Under samtale med Dag Klæboe kom det frem at ”der var tanker” om å redusere jaktpresset på kalv. Dette vil også føre til at kalvførende kyr blir ”freda”. For å øke elgtettheten, ved at kalvproduksjonsdyra i stor grad overlever, samtidig med at man legger press på de minst produktive gruppene (kyr uten kalv) og sikre et brukbart kjøttutbytte er dette en god strategi. Utbytte i form av antall elg blir derimot ganske ”magert”.

⁵ Hemsing, H. 2006. Beitetaksering 2006. Flå, Sør-Aurdal, Nes, Nord-Aurdal, Gol, Vestre Slidre, Hemsedal, Vang. Rapport ValHal Elgregion. 5s.

Konklusjon

Elgtettheten i Sør-Aurdal er kraftig redusert fra toppen rundt midten av 1990-tallet. Produksjonsevna i form av slaktevekter og kalvrater ser ut til å være noe økende tross et lite ”tilbakesteg” i 2006 sammenligna med 2005.

Elgtettheten ser per 2006 ut til å være marginalt økende, men fremdeles med en tetthet godt under 1 elg per km². Beitetakseringer indikerer lavt beitepress i Sør-Aurdal. Dette indikerer at elgtettheten kan økes forsiktig uten at elgens produksjonsevne blir skadelidende.

Der finnes (eller i det minste ”fantes”) virkelig store okser med slaktevekt over 300 kg i Sør-Aurdal.

Vedlegg

- 1) Oversikt over felte elg jakta 2006
- 2) Oversikt over felte hjort jakta 2006

Vedlegg 1: Elg 2006, Sør-Aurdal:

Vald: 01 Vassfaret

<i>Jaktfelt: 1 Vassfaret</i>					<i>Jaktleder : Bjarne Berg</i>								
Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	25	9	2006	247				1	17	7,5		
2	1	26	9	2006	154			0			2,5		
3	1	29	9	2006	37						0,5		
4	1	29	9	2006	90			0			1,5		
5	1	13	10	2006	180			0			6,5		
6	2	15	10	2006	105						1,5		
7	1	22	10	2006	48						0,5		
8	2	28	10	2006	206					9	3,5		

Vald: 05 Buvass Øyvass

Jaktfelt: 1 Nordre Grimsrud					Jaktleder :								
Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	25	9	2006	128			0			1,5		

Jaktfelt: 3 Nystøllia					Jaktleder :								
Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	3	10	2006	241					8	5,5		
2	2	4	10	2006	290					4	8,5		
3	2	6	10	2006	148					2	1,5		
4	2	14	10	2006	142					2	1,5		
5	1	17	10	2006	170			0			16,5		Kassert høyre lår pga. stangskade

<i>Jaktfelt: 4 Gjeddemarka</i>					<i>Jaktleder : Oddvar Myhra,</i>								
Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	28	9	2006	110					3	1,5		
2	2	8	10	2006	143					2	1,5		

<i>Jaktfelt: 6 Nordre Hougsrud</i>					<i>Jaktleder :</i>								
Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	25	9	2006	62						0,5		Harald Hougsrud
2	1	26	9	2006	156						1,5		Harald Hougsrud
3	2	39	9	2006	252						9,5		Harald Hougsrud
1	2	27	9	2006	141					4	1,5		Ola Bech
1	1	20	10	2006	150		1	1			7,5		Vesleåsen
2	2	29	10	2006	146					3	1,5		Ola Bech

<i>Jaktfelt:</i> 7					<i>Jaktfelt nr 7</i>				<i>Jaktleder :</i> <i>Stein Gulsrud,</i>				
Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	15	10	2006	135				3		2,5		

<i>Jaktfelt:</i>					<i>8</i>	<i>Søndre Grimsrud</i>				<i>Jaktleder :</i>			
Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	21	10	2006	142						1,5		
2	2	21	10	2006							0,5		

Vald: 08 Bagn og Reinli

<i>Jaktfelt:</i>					<i>1</i>	<i>Venesletten Vangslie</i>				<i>Jaktleder : Olav Torbjørn</i>			
Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	15	10	2006	128			0			1.5		

<i>Jaktfelt: 2 Smørhollie</i>					<i>Jaktleder : Geir Stensæter,</i>								
Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	26	9	2006	72						0,5		
2	2	27	9	2006	149					4	2,5		
3	2	28	9	2006	175					2	2,5		
4	2	29	9	2006	231					7	4,5		

<i>Jaktfelt: 3 Høvresfeltet</i>					<i>Jaktleder : Rune Østgård,</i>								
Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	25	9	2006		250			1	10	4,5		
3	2	26	9	2006		120				2	1,5		
2	2	29	9	2006		150				2	2,5		
4	1	15	10	2006		150		0					Mangler tenner. Tatt av annet dyr.

<i>Jaktfelt:</i>					<i>4</i>	<i>Øytjernåsen</i>				<i>Jaktleder : Sveinung</i>			
Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	28	9	2006	108			0			1,5		
2	2	29	9	2006	40						0,5		
3	2	11	10	2006	196						4,5		
4	2	13	10	2006	72						0,5		

<i>Jaktfelt: 5</i>					<i>Fjellfeltet</i>									<i>Jaktleder : Bjørn</i>			
Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad				
1	2	28	9	2006	244				6		4,5						
2	1	13	10	2006	53						0,5						
3	2	18	10	2006	180						2,5						
4	1	22	10	2006	60						0,5						

Jaktfelt: 6 Hølera Nordre Jaktleder : Ole Arne Øyhus

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	25	9	2006	121						1,5		
2	2	28	9	2006	301				9		6,5		
3	1	28	9	2006	55						0,5		
4	1	8	10	2006	52						0,5		
5	1	22	10	2006	182			0			2,5		

Jaktfelt: 7 Bagn Heimås Jaktleder : Bjørn

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	28	9	2006	141			0			1,5		
2	2	28	9	2006	238				1	11	5,5		
3	2	4	10	2006	138					1	1,5		
4	2	5	10	2006	51						0,5		

Jaktfelt: 8 Reinli Bøhnsås Jaktleder : Tor Inge Dokken,

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	30	9	2006	152						2,5		
1	1	4	10	2006	188		1	1					Rune Østgård, Mangler tenner
2	2	6	10	2006	133				2		1,5		Rune Østgård
2	1	14	10	2006	80						0,5		
3	2	22	10	2006		225			7		4,5		
3	2	24	10	2006	166				2		1,5		Rune Østgård
4	2	28	10	2006	205				5		3,5		Rune Østgård

Jaktfelt: 9 Stavadalen Jaktleder : Trygve Bakken,

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	25	9	2006	198				5		5,5		
2	2	30	9	2006	92						1,5		
3	2	7	10	2006	140						1,5		
4	1	14	10	2006	190			0			16,5		

Vald: 40 Best Høst

Jaktfelt: 1 Strømsåsen Jaktleder : Gudbr Asl

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	26	9	2006	240				3		3,5		

Jaktfelt: 10 Åsen Jaktleder : Johan

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	29	9	2006	148						3,5		

Jaktfelt: 11 Hølera Sør**Jaktleder : Ola Gladhaug,**

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	25	9	2006	199			0			14,5		
2	2	26	9	2006	143				2		1,5		
3	1	26	10	2006	68						0,5		

Jaktfelt: 2 Tollefsrud**Jaktleder : Finn Augdal**

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	26	9	2006	68						0,5		
2	1	30	9	2006	65						0,5		
3	1	1	10	2006	190			0			3,5		Ikke slitte tenner, mye fett, godt hold
4	2	1	10	2006	154				2		1,5		
5	2	8	10	2006	175				2		2,5		2 rare stenger på venstre side, bare rosenkrans på høyre side.

Jaktfelt: 5 Jevnliesfjellet**Jaktleder : Gunnar**

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	30	10	2006	172			0			2,5		

Jaktfelt: 6 Bergekollen**Jaktleder : Finn Holmen**

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	27	9	2006	148						2,5		
2	2	28	9	2006	66						0,5		
3	1	8	10	2006	188			0			11,5		
4	2	15	10	2006	222				7		7,5		

Jaktfelt: 7 Bukkeberget**Jaktleder : Øyvind Jordet,**

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	26	9	2006	260				1	10	9,5		
2	1	27	9	2006	185			0			3,5		
3	2	20	10	2006	72						0,5		

Jaktfelt: 8 Garthusåsen**Jaktleder : Erik Garthus, 2930**

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	26	9	2006	118				2		1,5		
2	2	30	9	2006	56						0,5		
3	1	30	9	2006	196		1	1			9,5		

Jaktfelt: 9 Åsen/ Garthus**Jaktleder : Jan Erik Cae**

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	25	9	2006	316				1	14	10,5		
2	1	1	10	2006	47						0,5		
3	1	15	10	2006	161			0			4,5		

Vald: 41 Hedalen Nord

Jaktfelt: 1 Strøen

Jaktleder : Liv Kjersti Storruste

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	27	9	2006	106						1,5		
2	2	1	10	2006	202				4		3,5		
3	2	1	10	2006	113				2		1,5		
4	1	3	10	2006	162		1	0			13,5		
5	2	22	10	2006	75						0,5		

Jaktfelt: 2 Hedalen Vestside

Jaktleder : Ole Arne Huset,

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	26	9	2006	117						1,5		
2	2	27	9	2006	201				8		3,5		
3	1	27	9	2006	168			0			4,5		
4	2	2	10	2006	197				6		3,5		
5	1	3	10	2006	193			0			3,5		
6	1	5	10	2006	146			0			3,5		
7	2	5	10	2006	122				2		1,5		
8	2	10	10	2006	133				2		1,5		

Jaktfelt: 3 Kaputåsen

Jaktleder : Martin Aaslie,

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	28	9	2006	150				2		2,5		
2	2	6	10	2006	62						0,5		
3	1	6	10	2006	205		1	1			4,5		

Jaktfelt: 4 Nordre Hedalen

Jaktleder : Øyvind Jordet,

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	8	10	2006	196		1	0			8,5		
2	1	19	10	2006	144			0			9,5		
3	1	21	10	2006	55						0,5		
4	1	27	10	2006	160			0			11,5		

Vald: 42 Bagn Øst

Jaktfelt: 1 Østre Bagn

Jaktleder : Arvid Nørstebøen,

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	26	9	2006		240			5		3,5		
2	2	28	9	2006		120			2		1,5		
3	2	28	9	2006		60					0,5		
4	2	8	10	2006		135			3		3,5		
5	1	14	10	2006	108						1,5		
6	1	15	10	2006	190			0			5,5		
7	2	26	10	2006		70					0,5		

Jaktfelt: 2 Leirskogen**Jaktleder : Finn Dalen**

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	27	9	2006	180				6		6,5		
2	2	28	9	2006	250				1	17	7,5		
3	2	29	9	2006	130				1		6,5		
4	2	29	9	2006	70						0,5		
5	2	1	10	2006	67						0,5		

Jaktfelt: 3 Leirskogen**Jaktleder : Espen Nerødgård**

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	1	10	2006	116						1,5		
2	1	1	10	2006	175						9,5		Ikke melk i juret
3	2	1	10	2006	230				6		3,5		
4	2	8	10	2006	140				2		1,5		
5	2	21	10	2006	64						0,5		

Jaktfelt: 4 Fønhus**Jaktleder : Mikael**

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	25	9	2006	73						0,5		
2	1	25	9	2006	170			1			3,5		
3	2	25	9	2006	206						3,5		
4	2	27	9	2006	66						0,5		
5	2	7	10	2006	74						0,5	1	
6	1	8	10	2006	130						1,5		

Jaktfelt: 6 Eid**Jaktleder : Mikkel Eid, 2930**

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	28	9	2006	182		1	0			6,5		
2	1	3	10	2006	81						0,5		

Jaktfelt: 7 Rustebakke**Jaktleder : Kjell Arne Eid,**

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	1	25	9	2006	184			0			3,5		

Vald: 44 Hedalen Sør**Jaktfelt: 2 Storrustemarka****Jaktleder : Lars Elsrud, 3528**

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	7	10	2006	240								Mista tennene
2	1	15	10	2006	170		1	0			16,5		Kalven skutt to dager tidligere i naboterrenget
3	1	21	10	2006	65						0,5		

Jaktfelt: 3 Middagsknatten Jaktleder : Arne Storruste,

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	3	10	2006	211					9	3,5		
2	2	3	10	2006	212					8	5,5		

Jaktfelt: 6 Landsenlia Jaktleder : Thomas

Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	25	9	2006	168					3	1,5		
2	2	1	10	2006	143					2	1,5		Forbytt med felt elg nr. 1?
3	1	13	10	2006	61						0,5		
4	1	15	10	2006	196		1				7,5		
5	2	15	10	2006	61						0,5		

Vedlegg 2: Hjort 2006, Sør-Aurdal:

Vald: 08 Bagn og Reinli

Jaktfelt:		6	Hølera Nordre				Jaktleder :		Ole Arne Øyhus				
Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
2		24	11	2006	102				11		5,5		

Vald: 42 Bagn Øst

Jaktfelt:		7	Rustebakke				Jaktleder :		Kjell Arne Eid				
Felt dyr	Kjønn	Dag	Mnd.	År	Veid v.	Ant. v.	Melk	Kalv	Fjøl	Tagger	Alder	Tvill.	Merknad
1	2	20	10	2006	79						2,5		